

Finland vill vara ett modelland inom klient- och patientsäkerhet 2026

Text: Kaisa Halinen

medicinalråd, Social- och hälsovårdsministeriet, Avdelningen för klienter och tjänster inom social- och hälsovården, Enheten för klienter och personal

Visionen i den klient- och patientsäkerhetsstrategi som Social- och hälsovårdsministeriet publicerade i februari 2022 är att Finland ska vara ett modelland senast 2026. Visionen, missionen och indikatorerna i den finländska klient- och patientsäkerhetsstrategin härrör från WHO:s handlingsplan för patientsäkerhet (WHO Global Patient Safety Action Plan 2021-2030).

I november 2022 sände WHO ut sin första enkät om implementeringen av handlingsplanen i medlemsländerna för att utreda i vilken utsträckning de strategiska målen har framskridit. Enkäten bestod av programmets 7 x 5-matris och omfattade totalt 175 kriterier ([handlingsplanen](#)). Svaren gavs på en tregradig skala: helt genomfört, delvis genomfört eller inte påbörjat. För Finlands del bedömde SHM och Klient- och patientsäkerhetscentret tillsammans att 33 punkter är helt genomförda, 111 delvis genomförda och 29 ännu inte påbörjade. Två frågor kunde inte besvaras. Dessutom innehöll enkäten öppna frågor och fördjupande svarsalternativ.

Uppföljningen av genomförandet av strategin visar vad som behöver utvecklas

Av bedömningskriterierna har Finland redan genomfört lagstiftning om bl.a. yrkespersoner

inom hälso- och sjukvården, om dataskydd av patientuppgifter och om hälso- och sjukvårdens verksamhet. Vi har också en aktuell klient- och patientsäkerhetsstrategi. Allra bäst har vi lyckats förbättra säkerheten i de kliniska processerna, såsom de medicintekniska produkterna och läkemedelsbehandlingen, samt vaccinations- och infektionssäkerheten. Vi ligger efter när det gäller patientsäkerhetsutbildning för hälso- och sjukvårdspersonalen samt inhämtning av god praxis från andra säkerhetskritiska branscher. Tillsvidare har det inte anvisats tillräckliga ekonomiska resurser för att främja patientsäkerheten på bred front inom hela hälso- och sjukvården. Vi saknar också anvisningar för hur alla parter ska ges psykologiskt stöd efter allvarliga avvikelser. Det här var endast några plock ur våra svar på enkäten. Det återstår ännu mycket arbete innan vi kan visa att största delen av åtgärderna i handlingsplanen är genomförda.

WHO följer hur handlingsplanen för patientsäkerhet framskrider

Av resultaten kommer WHO:s sekretariat att sammanställa en patientsäkerhetsrapport som överlämnas till WHO:s 76:e generalförsamling i maj 2023. Enkäten kommer att upprepas vartannat år. Det blir intressant att se hur Finland placerar sig i global jämförelse.

Välfärdsområdena har precis inlett sin verksamhet och vi har nu en fantastisk chans att driva på åtgärder som förbättrar klient- och patientsäkerheten. Kostnaderna för skador och misstag enbart inom hälso- och sjukvården uppgår enligt Statens revisionsverks rapport 2021 till en miljard euro per år i Finland. Arbetet för bättre klient- och patientsäkerhet är lönsamt ur ett ekonomiskt perspektiv, för att inte tala om hur det kan minska det mänskliga lidandet. WHO:s generaldirektör Tedros Ghebreyesus konstaterade under det femte toppmötet om patientsäkerhet i Montreux i Schweiz i februari: ”If it is not safe, it is not care”. Det är ett bra rättesnöre för förbättringen av klient- och patientsäkerheten i vårt dagliga arbete. ●

